

Mehanizam za međunarodne krivične sudove (MMKS ili Mehanizam) osnovao je Savjet bezbjednosti Ujedinjenih nacija 22. decembra 2010. da nastavi nadležnosti, prava, obaveze i ključne funkcije Međunarodnog krivičnog suda za Ruandu (MKSJR) i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju (MKSJ) nakon okončanja njihovih mandata. MMKS ima dva ogranka, jedan u Arushi, Tanzanija, i drugi u Haagu, Nizozemska.

OBRAĆANJE

TUŽILAC

(Isključivo za medije. Nije zvaničan dokument.)

Aruša, Hag, 8. decembar 2016.

Obraćanje g. Sergea Brammertza Tužioca Mehanizma za Međunarodne krivične sudove i Međunarodnog krivičnog suda za bivšu Jugoslaviju Savetu bezbednosti Ujedinjenih nacija

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

U skladu s dvostrukom funkcijom koju obavljam, danas ću vas obavestiti o aktivnostima MKSJ i MMKS u Arushi i Hagu. Hvala vam na ukazanoj prilici da vam se obratim.

Oba Tužilaštva su odlučno usredsređena na tri prioriteta: kao prvo, ekspeditivan završetak prvostepenih i žalbenih postupaka; kao drugo, lociranje i hapšenje preostale osmorice optuženih pred MKSR koji su u bekstvu; i, kao treće, pružanje pomoći nacionalnim pravosudnim sistemima koji se bave krivičnim gonjenjem za ratne zločine, zločine protiv čovečnosti i genocid.

Prvo ću se osvrnuti na prvostepene i žalbene postupke.

U Hagu, MKSJ je u poslednjoj fazi svog mandata. Preostala su samo dva poslednja predmeta, te se i dalje očekuje da će Međunarodni sud okončati svoj rad pre kraja sledeće godine.

Ove sedmice, Tužilaštvo iznosi završne reči na suđenju Ratku Mladiću, što je jedan od najkompleksnijih i najvažnijih predmeta u istorijatu Međunarodnog suda. Mladić je bio jedan od poslednjih optuženih pred Međunarodnim sudom koji su bili u bekstvu, i njegovo hapšenje 2011. godine bilo je značajan trenutak za žrtve i međunarodno krivično pravosuđe.

Tokom njegovog suđenja, Tužilaštvo je predstavilo iskaze više od 150 svedoka i preko 7.800 dokaznih predmeta kako bi dokazalo Mladićevu krivicu po jedanaest tačaka Optužnice, koje uključuju genocid u Srebrenici i u opštinama Bosne i Hercegovine. Izricanje presude u predmetu *Mladić* se očekuje u novembru 2017. godine.

Što se tiče žalbenih postupaka pred MKSJ, presuda po žalbi u predmetu *Stanišić i Župljanin* izrečena je 30. juna 2016, i njome su potvrđene kazne od 22 godine zatvora koje je izreklo Pretresno veće MKSJ.

U predmetu *Prlić i drugi*, Tužilaštvo nastavlja pripreme za žalbeni pretres, koji će, prema očekivanjima, biti održan u proleće 2017.

Tokom perioda na koji se odnosi izveštaj, postupak protiv Gorana Hadžića je okončan nakon što je optuženi preminuo u Srbiji. Tužilaštvo izražava duboko žaljenje zbog toga što ovaj predmet nije

Mehanizam za međunarodne krivične sudove

Tužilaštvo

Tel: +31 70 512 8958

Pratite MMKS na [Facebooku](#), [Twitteru](#), [YouTubeu](#), [LinkedInu](#)

www.unmict.org

doveden do kraja presudom po optužbama. Delimo nezadovoljstvo i razočaranje žrtava. Bilo bi korisno da se identifikuju naučene lekcije iz ovog predmeta i da se načini osvrtno na njih.

Što se tiče prvostepenih i žalbenih postupaka pred MMKS u Hagu, u predmetu *Stanišić i Simatović* je i dalje u toku prepretni postupak, dok se početak ovog ponovljenog suđenja očekuje u prvom tromesečju 2017. godine. Ovaj postupak je ključna prilika za Mehanizam da pokaže da se pridržava instrukcija Saveta i preduzima korake kako bi na smislen način unapredio delotvornost i efikasnost svog rada.

U žalbenim postupcima u predmetima *Šešelji* i *Karadžić*, podneli smo svoje žalbene podneske 18. jula, odnosno 5. decembra 2016. Trenutno intenzivno radimo na odgovoru na pedeset žalbenih osnova koje je podneo tim odbrane u predmetu *Karadžić*.

Što se tiče ogranka u Arushi, trenutno se ne vode ni prvostepeni ni žalbeni postupci. Međutim, tokom perioda na koji se odnosi izveštaj Tužilaštvo je sprovelo dve istrage, jednu u vezi s nepoštovanjem suda, a drugu u vezi s jednim okončanim predmetom. Takođe se bavimo većim brojem sporova od očekivanog u vezi s okončanim predmetima.

Osim toga, Tužilaštvo nadgleda pet predmeta MKSR koji su radi suđenja prosleđeni sudovima u Ruandi i Francuskoj.

Što se tiče dva predmeta prosleđene Francuskoj, nastavljamo da saradjujemo s francuskim vlastima, i ohrabrujemo ih da ekspeditivno završe taj posao.

Što se tiče tri predmeta koja su prosleđena Ruandi, prvostepeni i žalbeni postupci su u toku. Tokom perioda na koji se odnosi izveštaj Žalbeno veće MMKS je izreklo značajnu odluku u predmetu *Uwinkindi*, kojom je odbilo zahtev optuženog da se ukine odluka o prosleđivanju predmeta Ruandi i potvrdilo da u Ruandi postoje uslovi za vođenje pravičnog suđenja. Tužilaštvo se nada da će ovaj pozitivni razvoj događaja podržati kontinuiranu saradnju trećih država s Ruandom u vezi s ekstradicijama i povezanim postupcima.

Gospodne predsedniče, ekselencije,

Saradnja država nastalih na području bivše Jugoslavije s Tužilaštvima MKSJ i MMKS i dalje je od presudne važnosti za okončanje našeg mandata, uključujući, posebno, prvostepene i žalbene postupke.

Tužilaštvo deli duboku zabrinutost predsednika Agiusa da Srbija nastavlja da ignoriše i krši svoju pravnu obavezu da saraduje s MKSJ. Pridružujemo se predsedniku u još jednom pozivu Srbiji da se vrati na put pune saradnje.

Gospodine predsedniče, ekselencije,

Naš drugi prioritet je lociranje i hapšenje preostale osmorice optuženih pred MKSR koji su i dalje u bekstvu.

Sve žrtve dele jednu te istu nadu: da vide odgovorne za zločine koji su nad njima počinjeni izvedene pred lice pravde. Stoga je od presudne važnosti da ovih osam optuženih koji su u bekstvu budu uhapšeni i da im se sudi.

Tokom perioda na koji se izveštaj odnosi završili smo opštu reviziju napora na lociranju optuženih i sada preduzimamo značajne korake kako bi se prevazišli uočeni izazovi. Razvili smo strategije za svakog od optuženih koji su u bekstvu. Sprovode se intenzivna komunikacija i *outreach* napori, prvenstveno s Interpolom i nacionalnim vlastima. Tužilaštvo se nada da će u budućnosti biti u prilici da izvesti o pozitivnim rezultatima proisteklim iz naših dodatnih napora.

Gospodine predsedniče, ekselencije,

Naš završni prioritet je pružanje podrške nacionalnim pravosudnim sistemima u bivšoj Jugoslaviji i Ruandi koji vode krivična gonjenja za ratne zločine.

U vezi s Ruandom, Tužilaštvo nastavlja blisku saradnju s Nacionalnim javnim pravobranilaštvom i glavnim tužiocem. Ta saradnja je i dalje neometana i efikasna, i nema nikakvih pitanja o kojima bi trebalo izvestiti.

Tužilaštvo naglašava, u tom smislu, da potraga za beguncima nije ograničena samo na osam preostalih optuženih pred MKSR koji su u bekstvu. Vlasti Ruande su identifikovale više od 500 osumnjičenih koji se nalaze u drugim državama. Ovi predmetni spisi moraju biti procesuirani, i krivično gonjenje mora uslediti tamo gde postoji dovoljno dokaza o krivici. Tužilaštvo ohrabruje treće zemlje da sarađuju s vlastima Ruande i obezbede da ovi predmeti budu okončani.

U vezi sa bivšom Jugoslavijom, situacija je, nažalost, komplikovanija. Premda se sudsko pozivanje na odgovornost nastavlja, politički trendovi se kreću u negativnom smeru.

Tužilaštvo prepoznaje da se postižu rezultati u krivičnom gonjenju za ratne zločine na nacionalnom nivou. Jedan od reprezentativnih primera jeste da je Tužilaštvo Bosne i Hercegovine nadogradilo uspeha iz prošlosti na predmetima Kategorije II nastavljajući da podnosi značajne optužnice protiv osumnjičenih visokog i srednjeg ranga, kao i za istorijski zapostavljene zločine poput seksualnog nasilja počinjenog u sukobu.

Međutim, tokom perioda na koji se odnosi izveštaj pravosudna saradnja u regionu pretrpela je značajno nazadovanje zbog toga što vlasti u Srbiji, više od godinu dana, ne izvršavaju kaznu dosuđenu za ratne zločine u predmetu *Đukić*. Takav razvoj događaja stvara značajnu zabrinutost u vezi s privrženošću Srbije pravosudnoj saradnji u regionu.

Nastavićemo saradnju sa svojim kolegama na nacionalnom nivou kako bismo im pomogli da se nose s velikim zaostalim neizvršenim poslom u preostalim predmetima i nastave da nezavisno i nepristrasno rade na pozivanju na odgovornost za međunarodne zločine pred nacionalnim sudovima.

Pa ipak, kao što nacionalni pravosudni organi imaju svoju odgovornost, isto tako je imaju i vlade. Tužilaštvo mora napomenuti našu zabrinutost da političke vlasti u regionu ne ispunjavaju svoju proklamovanu podršku krivičnom pravosuđu na nacionalnom nivou koje se bavi ratnim zločinima.

Srbija je usvojila Nacionalnu strategiju za procesuiranje ratnih zločina i Akcioni plan od 23 tačke, što je Tužilaštvo pozdravilo. Pa ipak, do sada ima vrlo malo dokaza da se ti planovi primenjuju. Vlada Srbije nije imenovala novog tužioca za ratne zločine već skoro godinu dana. Obećano i vrlo potrebno dodatno osoblje i resursi u Tužilaštvu za ratne zločine još uvek nisu obezbeđeni. Aktivnosti na jačanju Specijalne istražne službe za ratne zločine u okviru policije još uvek su na čekanju.

Tokom svoje poslednje posete Beogradu, naglasio sam da napredak na polju krivične pravde za ratne zločine neće biti postignut ukoliko Srbija ne sprovede korake koji su identifikovani Strategijom i Akcionim planom. Vlasti u Srbiji su mi pružile svoja uveravanja da će odmah preduzeti korake. Nažalost, nijedno od tih obećanja nije ispunjeno.

Kada je u pitanju Hrvatska, postoji diskontinuitet između zvaničnog stava da se podrži pravosuđe koje se bavi pitanjima ratnih zločina i onoga što se dešava u praksi. Kao što sam i prethodno izvestio, politika Vlade Hrvatske opstruira pravosudnu saradnju u određenim predmetima u vezi s ratnim zločinima, uključujući i predmete Kategorije II koje je pripremila Tužilaštvo. Saslušali smo bojazni koje su nam saopštili u Hrvatskoj. Međutim, mora biti naglašeno da, šta god da je namera, trenutna politika predstavlja političku smetnju pravosudnom procesu. Tužilaštvo još jednom poziva Hrvatsku da uskladi svoju politiku sa svojim obavezama.

Ovakva i slična politička pitanja imaju negativnog uticaja na krivično gonjenje za ratne zločine na nacionalnom nivou, kao što je Tužilaštvo upozoravalo pre šest meseci. Konkretni predmeti ne napreduju i pravosudna saradnja u regionu je pod velikim pritiskom.

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Tužilaštvo je dodatno zabrinuto činjenicom da političari i vladini zvaničnici u regionu potkopavaju poverenje u pravosudno pozivanje na odgovornost za ratne zločine, i dovode u pitanje nezavisnost i nepristrasnost pravosuđa. To predstavlja realnu opasnost za vladavinu prava u celom regionu. Reakcije na nedavno hapšenje deseterice osumnjičenih u Orašju, Bosna i Hercegovina, bolno ilustruju ovaj zabrinjavajući trend.

Glorifikacija ratnih zločinaca se nastavlja u regionu, kao što je pokazala odluka Narodne skupštine Republike Srpske da dodeli zvanična priznanja osuđenim ratnim zločincima.

Dokle god politička atmosfera i stanje svesti ne podržavaju krivičnu pravdu za ratne zločine, biće izuzetno teško ispuniti legitimna očekivanja javnosti za smislenim pozivanjem na odgovornost.

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Želim da naglasim da je negativne političke trendove moguće preokrenuti.

Tužilaštvo poziva zvaničnike u regionu da deluju odgovorno i da se suzdrže od politizacije aktuelnih istraga i krivičnih gonjenja.

Tužilaštvo takođe poziva Bosnu i Hercegovinu, Hrvatsku i Srbiju da se vrate konstruktivnoj regionalnoj saradnji i da brzo preduzmu korake kako bi ponovo uspostavili poverenje u pravosudno pozivanje na odgovornost za ratne zločine.

Međunarodna zajednica može pomoći u tome pružajući pozitivne podsticaje i koristeći politiku uslovljavanja.

Kao i uvek, Tužilaštvo je spremno da saraduje s državama na području bivše Jugoslavije i podrži inicijative koje bi unapredile međusobno poverenje i pokrenule proces pozivanja na odgovornost.

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Na pozitivnijem planu, Tužilaštvo MMKS nastavlja da prima brojne zahteve od naših kolega i vlada širom sveta za pomoć u jačanju pozivanja na odgovornost za ratne zločine na nacionalnom nivou. U vreme kada je međunarodno pravosuđe tema o kojoj se mnogo diskutuje, trebalo bi da postoji konsenzus da je jedan od koraka koji vode napretku to da se obezbedi da nacionalni pravosudni sistemi budu u stanju da krivično gone za međunarodne zločine.

Velika nam je privilegija što naše kolege i partneri širom Afrike u potpunosti podržavaju rad Tužilaštva MMKS, i spremni su da rade s Tužilaštvom kako bi razvili nacionalne pravosudne kapacitete. Kao samo jedan primer onoga što je moguće uraditi, navešću da je Tužilaštvo, uz velikodušnu podršku naših partnera, nedavno bilo u mogućnosti da održi obuku za 30 tužilaca i pravnih stručnjaka iz Kenije, Ruande, Južnog Sudana, Tanzanije i Ugande o krivičnom gonjenju za zločine seksualnog nasilja počinjenog u sukobu. Otvaranje novog objekta MMKS u Arushi predstavlja važnu priliku da se podrži princip komplementarnosti i nacionalnog vlasništva u vezi s postkonfliktnim pozivanjem na odgovornost širom Afrike.

Slično tome, tokom mojih misija u bivšoj Jugoslaviji udruženja žrtava i tužioci su izrazili svoju zahvalnost na podršci Tužilaštva i angažmanu koji ostvarujemo u jačanju kapaciteta na nacionalnom nivou. Odslikavajući ovu našu privrženost, naša publikacija o naučenim lekcijama u krivičnom gonjenju za zločine seksualnog nasilja počinjene u ratu će uskoro biti prevedena kako bi je mogli koristiti tužioci u regionu.

U skladu sa strategijama okončanja rada, kontinuirano pozivanje na odgovornost za ratne zločine počinjene u sukobima u Ruandi i na području bivše Jugoslavije sada zavisi od nacionalnih

pravosudnih mehanizama. Podrška Saveta bezbednosti, Ujedinjenih nacija i međunarodne zajednice biće od presudne važnosti za njihov uspeh.

Gospodine predsedniče, ekscelencije,

Iznošenjem završnih reči u predmetu *Mladić*, MKSJ je preduzeo još jedan značajan korak ka ispunjenju svog mandata. Tužilaštvo nastavlja smanjenje broja zaposlenih u skladu s tim.

U isto vreme, prenošenje odgovornosti sa MKSJ na MMKS se nastavlja, kao što je i predviđeno rezolucijama Saveta bezbednosti. Tužilaštvo MMKS trenutno krivično goni u jednom prvostepenom i dva žalbena postupka, i uložiće sve napore kako bi završilo taj rad što je ekspeditivnije moguće.

Želeo bih da završim svoje obraćanje izražavajući zahvalnost Tužilaštva generalnom sekretaru Ban Ki-Moonu. Od njegove prve posete MKSJ početkom 2007. do danas, generalni sekretar je pružao nepokolebljivu podršku radu Tužilaštva i borbi protiv nekažnjivosti. U ime tužilaštava MKSR, MKSJ i MMKS zahvaljujem generalnom sekretaru na tome što nas je podržavao i pružao nam punu podršku i radujem se nastavku naše saradnje s novoizabranim generalnim sekretarom Antoniom Guterresom.

Hvala vam na pažnji.